

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,

faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, http://www.sam.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020-04-15 Nr. (10.1.7.1-421) 10-2630

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ PROJEKTŲ TEIKIMO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija parengė ir skubos tvarka teikia šiuos projektus:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Kompensacijų ir draudimo išmokų mokėjimo darbuotojams (mirus darbuotojui – jo artimiesiems), teikiantiems sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykdančioms arba dalyvaujantiems vykdant epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, jiems mirus ar netekus sveikatos ir darbingumo, tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas);

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. gruodžio 5 d. nutarimo Nr. 530 „Dėl asmenų draudimo valstybės lėšomis ir kompensacijų mokėjimo juos sužeidus arba jiems žuvus ryšium su tarnyba sąlygų“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas 1);

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 5 d. nutarimo Nr. 473 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymą“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas 2).

Projektų tikslas – įgyvendinant Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 ir 33 straipsnių nuostatas (2020 m. kovo 17 d. įstatymo Nr. XIII-2811 redakcija ir 2020 m. balandžio 7 d. Nr. XIII-2845 redakcija), užtikrinti papildomas socialines garantijas darbuotojams (tarp jų ir sveikatos priežiūros įstaigose dirbantiems specialistams), teikiantiems sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykdančioms arba dalyvaujantiems vykdant epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, – nustatyti kompensacijų ir draudimo išmokų, mirus ar netekus sveikatos ir darbingumo, mokėjimo tvarką.

Priėmus projektus, būtų ženkliai gerinamos socialinės garantijos darbuotojams, prisidedantiems prie ypač pavojingos COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) pažabojimo.

Pastebėtina tai, kad nors Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 ir 33 straipsnių nuostatos galioja jau seniai, tačiau praktikoje jos nebuvo įgyvendintos (nebuvo parengti straipsnius realiai įgyvendinantys teisės aktai). Pripažintina tai, kad Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 ir 33 straipsnių nuostatų įgyvendinimo neaktualumą galėjo lemti ir tai, kad Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 ir 33 straipsniai reglamentuoja socialines garantijas tik asmenims, dirbantiems su ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis. Ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų sąrašas nustatytas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. 278 „Dėl Pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų, dėl kurių ligoniai, asmenys, įtariami, kad serga pavojingomis ar ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, asmenys, turėję sąlytį, ar šių ligų sukėlėjų nešiotojai turi būti hospitalizuojami, izoliuojami, tiriami ir (ar) gydomi privalomai, sąrašo patvirtinimo“. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“ paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją visoje šalyje dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) plitimo grėsmės ir siekiant suteikti papildomas socialines garantijas darbuotojams, teikiantiems sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems COVID-19 liga (koronaviruso infekcija), ar vykdančioms arba dalyvaujantiems vykdant epidemijų profilaktikos priemones COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) židiniuose, Lietuvos Respublikos

sveikatos apsaugos ministro 2020 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. V-389 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. birželio 13 d. įsakymo Nr. 278 „Dėl Pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų, dėl kurių ligoniai, asmenys, įtariami, kad serga pavojingomis ar ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, asmenys, turėję sąlytį, ar šių ligų sukėlėjų nešiotojai turi būti hospitalizuojami, izoliuojami, tiriami ir (ar) gydomi privalomai, sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ į ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų sąrašą įtraukta COVID-19 liga (koronaviruso infekciją), todėl būtina parengti veikiančius ir realiai socialines garantijas suteikiančius Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 ir 33 straipsnius įgyvendinančius teisės aktus.

Projektų rengimo esmė. Pagal Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo nuostatas darbuotojai yra draudžiami darbdavio lėšomis, o įvykus draudžiamajam įvykiui išmokas jiems skiria ir moka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba. Pagal Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo 11 straipsnį apdraustajam asmeniui, dėl įvykio, pripažinto draudžiamuoju įstatymo 6 straipsnyje nustatyta tvarka, netekusiam dalies ar viso darbingumo, pagal įstatymą iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto nelaimingų atsitikimų darbe socialiniam draudimui skirtų lėšų išmokama: 1) ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba profesinės ligos išmoka); 2) netekto darbingumo vienkartinė kompensacija; 3) netekto darbingumo periodinė kompensacija. Be to, apdraustajam asmeniui mirus dėl draudžiamojo įvykio, kiekvienam jo šeimos nariui išmokama vienkartinė draudimo išmoka. Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo 27 straipsnyje nustatyta tvarka.

Pastebėtina tai, kad nors Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 ir 33 straipsnių nuostatų ir Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo nuostatų objektas yra panašus – kompensuoti dėl nelaimingų atsitikimų darbe negautas pajamas apdraustiesiems darbuotojams, o jų mirties atveju – jų šeimos nariams, tačiau Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 straipsnyje įtvirtintas draudimas *nėra socialinis draudimas*, o 33 straipsnyje nurodytų kompensacijų mokėjimas nesiejamas su *darbuotojo draustumu*. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad draudimo išmokos ir kompensacijos mokamos pagal Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymą iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų, o Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 ir 33 straipsniuose nurodytos išmokos ir kompensacijos mokamos iš valstybės biudžeto. Vertindami tai, kas paminėta, manome, kad Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 ir 33 straipsnių nuostatos yra traktuotinos ne kaip Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatyme įtvirtintų nuostatų dubliavimas, bet kaip *papildomų* tam tikroje ypač pavojingoje srityje veiklą vykdančių darbuotojų socialinių garantijų įtvirtinimas.

Pagrindiniai Nutarimo projektu teikiamo tvirtinti Kompensacijų ir draudimo išmokų mokėjimo darbuotojams (mirus darbuotojui – jo artimiesiems), teikiantiems sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykdančioms arba dalyvaujantiems vykdant epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, jiems mirus ar netekus sveikatos ir darbingumo, tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) siūlomo reglamentavimo principai:

1. Darbuotojo darbo užmokesčio dydis, nuo kurio skaičiuojamos kompensacijos ir draudimo išmokos, nustatomas dvejopai:

1) mokant kompensacijas, darbo užmokesčio dydžiu (DU_1) laikoma Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“ (toliau – Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašas), 3 punkte nurodyta darbuotojui tą mėnesį, kai jis įgijo teisę į kompensacijos gavimą pagal Aprašo nuostatas, mokėtina suma;

2) mokant draudimo išmokas, paskutinių 3 mėnesių darbo užmokesčio vidurkis (DU_2) skaičiuojamas vadovaujantis Vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašo 5 punkte nustatyta tvarka.

2. Kompensacijos dydis darbuotojui mirus nuo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos, kai apsikrėtimas susijęs su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu ypač pavojinga užkrečiamąją liga

sergančiam pacientui ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, siekia 70 DU₁ (jei darbuotojo darbo užmokestis buvo 1500 eurų, tai susidarytų 105 tūkstančių eurų suma). Dydis „70“ pasirinktas atsižvelgiant į proporcingumo ir protingumo principą.

3. Darbuotojui dėl apsikrėtimo ypač pavojinga užkrečiamąja liga nuo paciento ar dirbant ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje netekus sveikatos ir darbingumo išmokama nuo 1 iki 5 metų (nuo 12 iki 60 mėnesių) DU₁ dydžio kompensacija. Maksimali – 90 tūkstančių (60*1500), minimali – 18 tūkstančių (12*1500). Tokius palyginti didelius kompensavimo dydžius nustato Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 33 straipsnio 2 dalis (Darbuotojui dėl apsikrėtimo ypač pavojinga užkrečiamąja liga nuo paciento ar dirbant ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje netekus dalies sveikatos ir darbingumo, neatsižvelgiant į draudimo išmokas, išmokama nuo 1 iki 5 metų (nuo 12 iki 60 mėnesių) darbo užmokesčio dydžio kompensacija. Kompensacijos dydžius, atsižvelgiant į sveikatos ir darbingumo netekimo laipsnį, ir kompensacijų mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija).

4. Pažymėtina tai, kad nors Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 straipsnio 1 dalyje yra nurodytas darbuotojų „draudimas“, tačiau Apraše siūlomas draudimo išmokų mokėjimas yra modifikuojamas į papildomų vienkartinį draudimo išmokų (nesiejant su tikruoju draudimu) mokėjimą. Toks pasirinkimas yra grindžiamas tuo, kad tikrojo draudimo atveju turėtų būti atskiras draudimo fondas (reikėtų jį administruoti, nepaisant to, kad ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų likvidavimo atvejai Lietuvos Respublikos teritorijoje yra retenybė, fondas dubliuotų Valstybinio socialinio draudimo fondą ir iš jo pagal Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymą mokamas draudimo išmokas nelaimingų atsitikimų darbe atvejais, dėl atvejų retumo abejotinas lėšų sukaupimo principas, be to, darbuotojai pagal Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 straipsnio 1 dalį yra draudžiami valstybės biudžeto lėšomis, t. y. valstybė turėtų mokėti draudimo įmokas už darbuotoją į savo pačios fondą, kad fondo administratorius (valstybė) administruotų lėšas.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 straipsnio 1 ir 2 dalis, Apraše siūlome nustatyti, kad valstybė darbuotojo naudai išmokėtų vienkartinę papildomą draudimo išmoką procentiniu dydžiu (nuo 28 iki 50 procentų, priklausomai nuo netekto darbingumo lygio) nuo DU₂x12 (draudimo išmoka negali būti mažesnė kaip 24 Vyriausybės nustatytos minimaliosios mėnesinės algos dydžiai ir didesnė kaip 48 Vyriausybės nustatyti minimaliosios mėnesinės algos dydžiai).

Jei darbuotojo DU₂ (1500x12) bus 18 000 (šiuo atveju DU₂ ne mažesnis nei 24 MMA (607x24) – 14 500, ne didesnis kaip 48 MMA – 29 000), tai netekus 100 procentų darbingumo gaunama suma būtų 9 000 eurų.

5. Pagal Aprašo nuostatas maksimalios darbuotojo gaunamos kompensacijos kartu su draudimo išmokomis siektų (jei jis per tris paskutinius mėnesius neatskaičius mokesčių gauna 1 500 eurų):

Mirus darbuotojui	105 tūkstančiai eurų
Darbuotojui tapus 100 procentų nedarbingu	9 000 eurų draudimo išmoka ir 90 tūkstančių eurų kompensacija (iš viso 99 tūkstančiai eurų)

Sprendimą mokėti (nemokėti) kompensaciją ir draudimo išmoką priimtų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu sudaryta komisija. Sprendimas būtų priimamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytais sprendimų priėmimo terminais ir procedūromis.

Kompensaciją ir draudimo išmoką mokėtų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija iš tam tikslui skirtų valstybės biudžeto asignavimų. Jei darbuotojo mirtis, sveikatos ir darbingumo netekimas susijęs su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje ekstremaliųjų situacijų ar krizės metu, kompensacijos ir draudimo išmokos galėtų būti mokamos iš Valstybės rezervo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai kompensacijoms mokėti skirtų lėšų.

Šiuo metu galioja Projektas 1, kuriuo patvirtintos Asmenų draudimo valstybės lėšomis ir kompensacijų mokėjimo juos sužeidus arba jiems žuvus ryšium su tarnyba sąlygos (toliau – Sąlygos).

Nors Sąlygų 1.16 papunktyje nustatyta, kad pagal Sąlygas apdraudžiami sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai, teikiantys sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykdančios epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, tačiau Sąlygų nuostatos visiškai nėra suderintos ir neatitinka Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 ir 33 straipsnių nuostatų. Be to, Sąlygų 1.16 papunktis turi būti naikinamas ir dėl to, kad 2020 m. kovo 17 d. Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 ir 33 straipsnių redakcijos pakeistos ir kad straipsniai taikomi ne tik sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojams, bet ir visiems kitiems darbuotojams.

Atsižvelgiant į tai, kad Nutarimo projektas susijęs su papildomu valstybės biudžeto lėšų poreikiu darbuotojų socialinėms garantijoms gerinti, parengtas Projektas 2, kuriuo įgaliojimai įgyvendinti Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 ir 33 straipsnius pavedami Vyriausybei. Nors pagal Projektą 2 įgaliojimai įgyvendinti Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 ir 33 straipsnius buvo pavesti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, atitinkami įsakymai nebuvo parengti.

Pažymėtina tai, kad projektams įgyvendinti reikės papildomų valstybės biudžeto lėšų. Preliminarios lėšų sumos neįmanoma numatyti.

Projektai buvo pateikti derinti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Į Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pastabas atsižvelgta. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pastabų neturėjo. Argumentai dėl Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pastabų, į kurias neatsižvelgta, pateikti derinimo pažymoje.

Projektus parengė Teisės skyriaus patarėjas Kazys Rušinskas, tel. (8 5) 260 4898, el. p. kazys.rusinskas@sam.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 6 lapai.
2. Projektas 1, 1 lapas.
3. Projekto 1 lyginamasis variantas, 1 lapas.
4. Projektas 2, 1 lapas.
5. Projekto 2 lyginamasis variantas, 1 lapas.
6. Derinimo pažyma, 1 lapas.
7. 2020 m. balandžio 14 d. Antikorupcinio vertinimo pažyma Nr. AV- , 5 lapai.

Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

